

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใส่ใจที่เน้นตนเองและงาน กับความสำเร็จและความล้มเหลวที่มีต่อการระบุสาเหตุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสุ่มตัวอย่างนักเรียนเข้ารับการทดลองให้ได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยทำการทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคลใน 2 สภาพการณ์ คือ สภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเอง สร้างสภาพการณ์โดยใช้กล้องวิดีโอ และคำชี้แจงที่ทำให้เกิดการใส่ใจที่เน้นตนเอง และสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นงาน เป็นสภาพการณ์ที่ไม่มีกล้องวิดีโอ สร้างสภาพการณ์โดยใช้คำชี้แจงที่ทำให้เกิดการใส่ใจที่เน้นงาน ผู้วิจัยให้นักเรียนในแต่ละสถานการณ์ทำงานเกี่ยวกับการจำช่วงตัวเลขซึ่งให้ระลึกตัวเลขแบบย้อนกลับ แล้วให้ตอบแบบสอบถามการระบุสาเหตุ หลังจากทราบผลลัพธ์การทำงานว่าประสบความสำเร็จหรือประสบความล้มเหลว โดยที่การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาว่า สภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเองและสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นงาน กับ ความสำเร็จและความล้มเหลวจะมีผลต่อการระบุสาเหตุของความสำเร็จ และความล้มเหลวของนักเรียนว่า มาจากปัจจัยภายใน อันได้แก่ ความสามารถ และความพยายาม และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ความยากของงาน และโชค ดังที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้หรือไม่ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทที่ 3 มาอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่เสนอไว้ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 "นักเรียนที่ได้รับการสร้างสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเองจะมีการระบุสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน อันได้แก่ ความสามารถ และความพยายาม มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสร้างสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นงาน"

สมมติฐานข้อที่ 2 "นักเรียนที่ได้รับการสร้างสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นงานจะมีการระบุสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ความยากของงาน และโชค มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสร้างสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเอง"

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (ตารางที่ 6) พบว่าผลของการใส่ใจที่เน้นตนเองและงาน ที่มีต่อการระบุสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลว ไม่มีความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลของความสำเร็จและความล้มเหลวที่มีต่อการระบุงานเหตุของความ สำเร็จและความล้มเหลวมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การใส่ใจที่เน้นตนเองและงาน กับ ความสำเร็จและความล้มเหลว ที่มีต่อการ ระบุงานเหตุของความ สำเร็จและความล้มเหลว ไม่พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสร้างสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเอง และกลุ่มที่ได้รับการ สร้างสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นงานทั้งสองกลุ่ม มีการระบุงานเหตุของความ สำเร็จและ ความล้มเหลว ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและ กลุ่มที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว มีการระบุงานเหตุของความ สำเร็จและความล้มเหลว แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทำนองเดียวกัน ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ คะแนนการระบุงานเหตุของความ สำเร็จและความล้มเหลวระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสร้าง สภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเอง และกลุ่มที่ได้รับการสร้างสภาพการณ์ของการใส่ใจที่ เน้นงาน โดย ใช้ t-test (ตารางที่ 12) ได้ผลเช่นเดียวกัน คือพบว่า คะแนนเฉลี่ยระหว่าง นักเรียนทั้งสองกลุ่ม ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยในส่วนนี้ ไม่สนับสนุนสมมติฐาน ข้อที่ 1 และ 2 แม้ว่าสภาพการณ์ของการ ใส่ใจมี 2 แบบ คือ การใส่ใจที่เน้นตนเองและการใส่ใจที่เน้นงาน เป็นรูปแบบการใส่ใจของบุคคล ในสภาพการทำงาน ที่มีทิศทางของการใส่ใจแตกต่างกัน ซึ่งคาดว่าจะมีผลต่อการระบุงานเหตุของ ความสำเร็จและความล้มเหลวของนักเรียน แต่จากการทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัย ซึ่งเป็นคนแปลกหน้า ที่นักเรียนไม่เคยรู้จักมาก่อน อาจมีส่วนผลักดันต่อนักเรียนทั้งสองสถานการณ์ กล่าวคือ ในสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเอง ซึ่งมีกล้องวิดีโอ และคำชี้แจงที่ทำให้เกิดการ ใส่ใจที่เน้นตนเอง เป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการใส่ใจที่เน้นตนเอง แล้ว ยังมีผู้วิจัยซึ่งเป็นคนแปลก หน้าอาจทำให้นักเรียนมีการใส่ใจเน้นตนเองเพิ่มขึ้น เพราะการที่บุคคลได้พบกับคนแปลกหน้า ที่ไม่ เคยรู้จักมาก่อน จะทำให้บุคคลมีการใส่ใจที่เน้นตนเอง (Duval and Wicklund, 1972) เนื่องจากเมื่อมีบุคคลแปลกหน้ามามองดู และมีการมุ่งการใส่ใจมาที่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิด การใส่ใจที่มีทิศทางเข้าสู่ตนเอง

ส่วนในสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นงาน เป็นสภาพการณ์ที่ไม่มีกล้องวิดีโอ สร้าง สภาพการณ์โดยคำชี้แจงที่ทำให้เกิดการใส่ใจที่เน้นงาน และเมื่อนักเรียนพบกับผู้วิจัยซึ่งเป็นคน แปลกหน้า อาจทำให้นักเรียนในสภาพการณ์นี้เกิดการใส่ใจที่เน้นตนเอง ซึ่งผู้วิจัยนี้อาจควบคุม

ตัวแปรในส่วนนี้ได้ ดังนั้นนักเรียนในสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเอง เกิดการใส่ใจที่เน้นตนเองจากการสร้างสภาพการณ์ของการวิจัย แต่การที่นักเรียนพบผู้วิจัย ซึ่งเป็นคนแปลกหน้า จึงอาจทำให้นักเรียนในสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเอง เกิดการใส่ใจที่เน้นตนเองมากยิ่งขึ้น แต่นักเรียนในสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นงานมีการใส่ใจที่เน้นงาน จากการสร้างสภาพการณ์ตามขั้นตอนของการวิจัย เมื่อได้รับผลจากการพบกับผู้วิจัยซึ่งเป็นคนแปลกหน้า จึงทำให้นักเรียนในสภาพการณ์นี้เกิดการใส่ใจที่เน้นตนเอง จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นไปได้ว่า นักเรียนในสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเอง และนักเรียนในสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นงาน เกิดการใส่ใจค่อนข้างใกล้เคียงกัน

สาเหตุอีกประการหนึ่ง อาจเป็นเพราะในสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเองทำให้เกิดการใส่ใจที่เน้นตนเองในระดับหนึ่ง กล่าวคือ การรับรู้สิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการใส่ใจที่เน้นตนเองของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน (Duval and Wicklund 1972, 1973) นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ผู้วิจัยไปติดต่อกับโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ครูประจำชั้นแนะนำผู้วิจัยให้รู้จักกับนักเรียนแล้วผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ว่าจะให้นักเรียนทำงานเกี่ยวกับการจำช่วงตัวเลข ซึ่งโดยทั่วไปแล้วทั้งครูและนักเรียนจะให้ความร่วมมือเมื่อมีบุคลากรมาทำการทดลอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเมื่อเข้ารับการทดลอง จะมีความตั้งใจมากเป็นพิเศษ เพราะรู้ว่าผู้วิจัยจะทำการทดสอบความสามารถของตน ถ้าทำงานได้ดีก็จะเป็นผลดีต่อโรงเรียนของตน เมื่อเป็นเช่นนั้นนักเรียนที่เข้ารับการทดลองในสภาพการณ์ของการใส่ใจ ทั้งสองสภาพการณ์จึงเข้ารับการทดลองในลักษณะที่มีจุดมุ่งหมายของการทำงานให้ดีที่สุด เนื่องจากเป็นการทดสอบความสามารถในการจำช่วงตัวเลข และจากแนวคิดทฤษฎีการรู้สึกตนเองของ Duval และ Wicklund (1972, 1973) ถือว่าเป็นสภาพที่บุคคลได้รับการประเมิน ทำให้บุคคลมีการใส่ใจที่เน้นตนเอง

จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นไปได้ว่า นักเรียนในสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นตนเองและสภาพการณ์ของการใส่ใจที่เน้นงาน มีระดับการใส่ใจค่อนข้างใกล้เคียงกัน จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 3 "นักเรียนที่ประสบความสำเร็จ จะมีการระบุสาเหตุของความสำเร็จากปัจจัยภายใน อันได้แก่ ความสามารถ และความพยายามมากกว่า นักเรียนที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว"

สมมติฐานข้อที่ 4 "นักเรียนที่ประสบความล้มเหลว จะมีการระบุสาเหตุของความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ความยากของงาน และโชค มากกว่า นักเรียนที่ประสบความสำเร็จ"

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ปรากฏว่า ผลของความสำเร็จและความล้มเหลว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 6) แสดงว่านักเรียนที่ประสบความสำเร็จ และนักเรียนที่ประสบความล้มเหลว มีการระบุสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย (ตารางที่ 13) พบว่า นักเรียนที่ประสบความสำเร็จ มีการระบุสาเหตุของความสำเร็จจากปัจจัยภายใน อันได้แก่ ความสามารถ และความพยายาม มากกว่านักเรียนที่ประสบความล้มเหลว ดังนั้นผลการวิจัยในส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐาน ข้อที่ 3 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ประมวลเสนอไว้ โดยพบว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จ จะระบุสาเหตุของความสำเร็จว่ามาจากความสามารถ และความพยายาม ซึ่งเป็นสาเหตุภายใน มากกว่าความยากของงาน และโชคซึ่งเป็นสาเหตุจากปัจจัยภายนอก (Arkin and Maruyama, 1979 ; Davis and Davis, 1972 ; Frieze and Weiner, 1971 ; Luginbuhl, Crowe and kahan, 1975 ; Miller, 1976 ; Urbanski, 1986)

ผลจากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนการระบุสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลว ระหว่างปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก (ตารางที่ 14) พบว่าการระบุสาเหตุรายคู่ ของ ความสามารถ - ความยากของงาน ความสามารถ - โชค ความพยายาม - ความยากของงาน และความพยายาม - โชค มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกคู่ แสดงว่านักเรียนมีการระบุสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก ผลการวิจัยในส่วนนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 แต่ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 ดังนั้นความสำเร็จและความล้มเหลว จึงส่งผลต่อการระบุสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลว กล่าวคือ นักเรียนที่ประสบความสำเร็จ จะมีการระบุสาเหตุของความสำเร็จจากปัจจัยภายใน อันได้แก่ ความสามารถ และความพยายาม มากกว่า ปัจจัยภายนอก และนักเรียนที่ประสบความล้มเหลวมีการระบุสาเหตุของความล้มเหลว จากปัจจัยภายใน อันได้แก่ ความสามารถ และความพยายาม มากกว่าปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ความยากของงาน และโชค การที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวไม่สนับสนุน สมมติฐานข้อที่ 4 ที่พบว่า นักเรียนที่ประสบความล้มเหลวมี

การระบุนสาเหตุของความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน อันได้แก่ ความสามารถ และความพยายาม อธิบายได้ว่า การรับรู้ผลลัพธ์การทำงานว่าประสบความสำเร็จ และประสบความสำเร็จ จาก ปัจจัยภายใน ขึ้นอยู่กับค่านิยม และวัฒนธรรม (Frieze, 1981) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ค่านิยม และวัฒนธรรมไทยให้ความสำคัญต่อค่านิยมของความพยายาม และความสามารถเป็นอย่างมาก ดัง จะเห็นได้จากผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวทุกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจว่าค่านิยมของความเพียร พยายามเป็นพฤติกรรมที่ดี ถูกและควรอย่างมาก (ชูชัย สมितिโกร, 2525 ; วรรุญา เวโรจน์, 2525 ; พนมไพร อภรณ์รัตน์, 2525) และมิงานวิจัยที่พบว่า ชาวชนไทยมีการเน้นความสำคัญ ของค่านิยมด้านความสามารถ โดยคาดหวังมากที่จะพึ่งตนเองได้เต็มที่ ด้วยยึดถือความสามารถ และความพยายามของตนเองเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความสำเร็จในชีวิต (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2523) นอกจากนี้อาจเป็นเพราะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานเกี่ยวกับการจำช่วง ตัวเลขมีข้อจำกัด จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการระบุนสาเหตุของความล้มเหลว ใน สองสาเหตุ ได้แก่ ความสามารถ และความพยายาม มากกว่าความยากของงาน และโชค กล่าวคือ เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานเกี่ยวกับการจำช่วงตัวเลขดังกล่าวเป็นการทำให้กลุ่มตัวอย่างตอบตัวเลข ย้อนกลับ ซึ่งอาศัยความจำระยะสั้น จึงเป็นผลให้นักเรียนส่วนใหญ่มิการระบุนสาเหตุจากความสามารถ และความพยายาม ซึ่งเป็นสาเหตุจากปัจจัยภายใน มากกว่าความยากของงาน และโชค ซึ่งเป็น สาเหตุจากปัจจัยภายนอก

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของคะแนนการระบุนสาเหตุของความล้มเหลวและ ความล้มเหลว พบว่า ทั้งนักเรียนชาย และ นักเรียนหญิง มีการระบุนสาเหตุของความล้มเหลวและ ความล้มเหลว ว่ามาจาก ความพยายาม มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความสามารถ ความยากของงาน โชค และสาเหตุอื่น ๆ ตามลำดับ (ตารางที่ 4 และ 5) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Frieze (1976) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการระบุนสาเหตุของความล้มเหลวและความล้มเหลวว่ามาจาก ความพยายาม มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความสามารถ Federoff และ Harvey (1976) พบเช่นเดียวกันว่า กลุ่มตัวอย่างมีการระบุนสาเหตุของความล้มเหลวและความล้มเหลวต่อ ความพยายาม มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้งานวิจัยหลายงานวิจัย ก็พบเช่นเดียวกันว่ากลุ่มตัวอย่างระบุว่า ความพยายามเป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำ (Person et al. 1982)

สำหรับการระบุสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวจากการประเมินความสำคัญของสาเหตุ ซึ่งปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่ ประเมินความสำคัญของสาเหตุว่ามาจากความพยายาม ความสามารถ ความยากของงาน และโชค อยู่ในระดับ สำคัญมาก สำคัญปานกลาง สำคัญน้อย และสำคัญน้อยที่สุด ตามลำดับ (ตารางที่ 4 และ 5) แสดงว่า นักเรียนให้ความสำคัญของสาเหตุว่ามาจากปัจจัยภายใน อันได้แก่ ความสามารถและความพยายาม ในระดับสำคัญปานกลาง ถึง สำคัญมาก ส่วนการประเมินความสำคัญของสาเหตุว่ามาจากปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ความยากของงาน และโชค อยู่ในระดับสำคัญน้อยถึง สำคัญน้อยที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญน้อยต่อการช่วยเหลือสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม และโชคชะตา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2523) ผลการวิจัยในส่วนนี้แสดงว่า นักเรียนให้ความสำคัญของสาเหตุต่อสาเหตุพื้นฐาน 4 ประการ อันได้แก่ ความสามารถ ความพยายาม ความยากของงาน และโชค เป็นไปตามลักษณะที่พึงประสงค์ตามค่านิยมของสังคมไทย ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย